

rutes per collserola

ELS JERONIS DE LA VALL D'HEBRON I LA RECERCA D'AIGUA

El massís de Collserola ha tingut històricament un aprofitament hídric del qual vull fer ressò. Hi havia conreus no tan sols als planells o enmig de les valls sinó també als vessants, per mitjà de feixes que en ocasions s'enfilaven fins als turons; tot gràcies a la facilitat per poder extreure l'aigua a poca profunditat del subsòl i a l'aprofitament dels aiguaneixos existents.

L'ampliació dels conreus i la instal·lació humana comportaren unes majors necessitats hidríques i es començaren a fer galeries de captació. En el massís, n'hi ha que són autèntiques obres d'enginyeria. Amb revestiments molt acurats, n'hi ha algunes per les quals una persona hi pot caminar dreta. Tot i el desús, moltes encara duen força cabal d'aigua.

Per la carretera de l'Arrabassada, a mig vessant de la muntanya, hi havia el monestir dels Jeronis de la Vall d'Hebron. La seva ubicació té dues característiques específiques: una és que està situat a solell i arrecerat dels vents del nord, a més d'una panoràmica excel·lent de cara a mar; l'altra, la possibilitat de gaudir d'aigua, sense la qual es faria difícil tota mena de desenvolupament. Així, pels voltants de les ruïnes del monestir encara hi ha diverses fonts.

A l'edat mitjana, alguns ermitans vivien escampats per Collserola en petits habitacles per refugiar-se de les inclemències del temps. Vivien precàriament, dedicats principalment a l'oració i la meditació espiritual. La reina Violant de Bar, muller de Joan I el Caçador, quan s'adonà de com vivien els ermitans, decidí donar-los suport fundant el monestir dels Jeronis. Les obres van començar l'any 1392 i es van acabar el 1398; l'any 1835 va ser aterrat.

D'aquell gran monestir, visitat per monjos d'arreu d'Espanya i per reis, des de Martí l'Humà, els Reis Catòlics, Carles I..., tot és enrunat, tan sols en queden unes poques pedres.

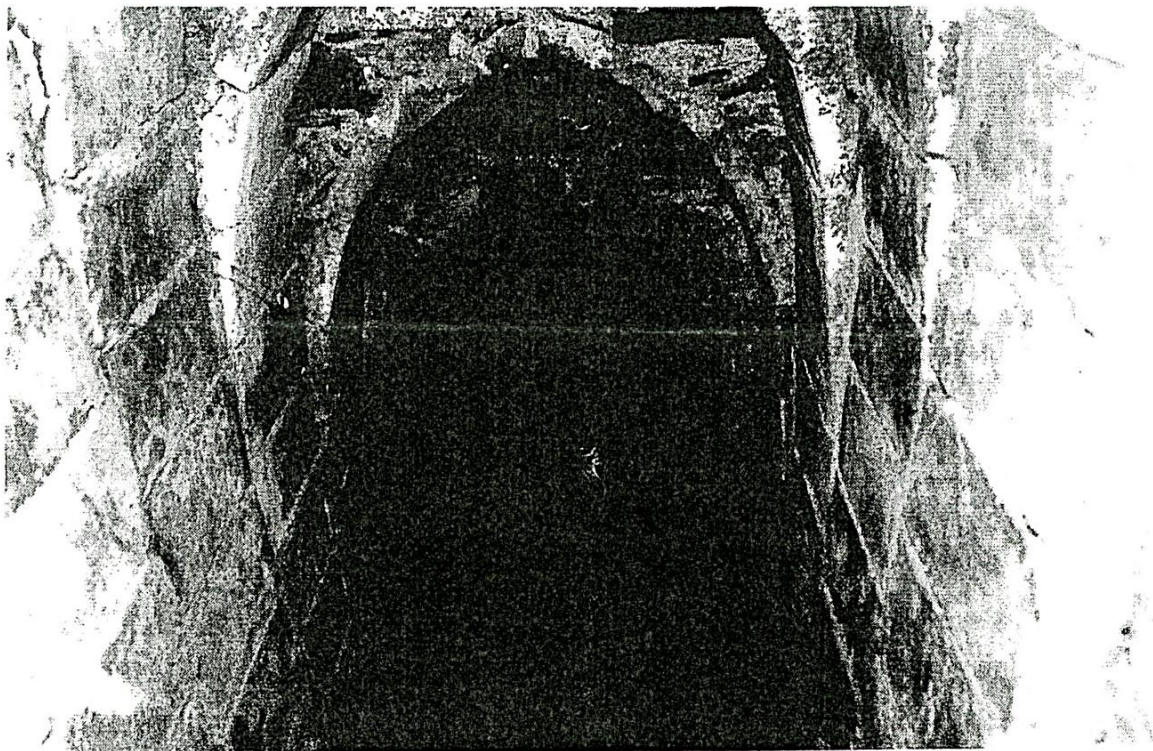
Però durant quatre-cents anys el monestir va anar creixent i s'hi anaven afegint dependències engrandint-lo. Per a abastir les necessitats d'aigua hi havia unes grans cisternes interiors; a partir del segle XVII es condicionaren i s'ampliaren unes primitives galeries de captació, al principi curtes i rudimentàries, allargant-les progressivament i bastint parets i sostre per a evitar enderrocaments.

L'any 1986 vaig descobrir una font en el torrent de la Salamandra. Era una mina i era documentada com a mina de Sant Medir. Estava tan tapada per esbarzers i brolla que s'havia donat per perduda ja que no es coneixia la seva ubicació exacta. Vaig conèixer una persona que, després d'haver-lo portat a la mina, em va dir que la mina duia l'aigua al monestir. No ho sé, però espero poder-ho esbrinar per on surt l'aigua, ja que el monestir és situat a l'altre vessant de la muntanya. La mina té tres galeries i on són les piletes de solatge hi ha una profunditat de l'aigua de 55 cm.

He continuat buscant per les rodalies, resseguint trossos de canonades de terrissa de conducció d'aigua, i he trobat una altra galeria. Crec que aquesta sí que duia l'aigua al monestir. Té una profunditat d'aigua de 40 cm i unes escales que duen des de la porta a la llera de la galeria, que és de totxos ben col·locats i amb unes arcades magnífiques.

Fins a mitad del segle XX quasi totes les mines d'aigua eren conduïdes a les masies, tant per a beure com per a rec. Però això ja és història a Collserola. Els conreus de les planes han donat pas a blocs d'habitatges i les aigües s'han fet vessar a les clavegueres. Encara resten fonts, algunes de les quals estan amagades o bé oblidades i perdudes. Esperem que com a testimoni del passat no desapareguin.

Miquel Tormos

Galeria d'aigua del monestir de Sant Jeroni de la Vall d'Hebron